

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 11. marts 2013
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Jean Elisabeth Hørdum
Sagsnr.: 2013-0030-1237
Dok.: 654549

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 467 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 11. januar 2013. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Morten Bødskov

/

Freja Sine Thorsboe

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 467 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt der i New Zealand i begyndelsen af 2010 er indført en straffereform svarende til den amerikanske "Three Strikes And You Are Out", herunder redegøre for eventuelle forskelle i forhold til den amerikanske model for samme.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Udenrigsministeriet, der har oplyst følgende:

”Som en del af besvarelsen af spørgsmål 467 (alm. del) fra Retsudvalget kan ambassaden i Canberra oplyse følgende:

New Zealand indførte i 2010 i forbindelse med en reform af landets straffelovgivning en variant af ’3-gange-og-du-er-ude’ princippet. Loven blev fremsat i det newzealandske parlament af partiet ACT i februar 2009 og blev vedtaget i maj 2010 med 63 stemmer for og 58 imod. Loven trådte i kraft 1. juni 2010.

Loven gælder for alle væsentlige volds- og sexforbrydelser med en maksimal strafferamme på 7 års fængsel eller mere. Alle væsentlige volds- og sexforbrydelser, bl.a. mord, mordforsøg, manddrab, seksuelle krænkelser, bortførelser, kidnapning og groft røveri, er omfattet af loven. En fuldstændig liste over samtlige forbrydelser, i alt 40, som dækkes af loven, vedhæftes (uddrag af selve loven). Ved første overtrædelse vil gerningsmanden blive straffet på normal vis med mulighed for sædvanlig prøveløsladelse. Ved anden overtrædelse straffes ligeledes med fængselsstraf men uden mulighed for prøveløsladelse, medmindre dette betragtes som åbenlyst uretfærdigt. Begår personen en tredje overtrædelse, vil vedkommende blive idømt den maksimale straf uden mulighed for prøveløsladelse. En første advarsel kan ikke slettes af strafferegisteret, medmindre en domstol (appellinstans) omstøder dommen.

En 1. gangs overtrædelse defineres som

- (a) en alvorlig voldelig overtrædelse, og
- (b) overtrædelsen blev begået af en person, som på gerningstidspunktet
  - ikke havde modtaget en første advarsel udstedt i medfør af den relevante paragraf i straffeloven og
  - var 18 år gammel eller ældre.

En 2. gangs overtrædelse defineres som

- (a) en alvorlig voldelig overtrædelse, og
- (b) overtrædelsen blev begået af en person, som på gerningstidspunktet
  - havde modtaget første advarsel (i forhold til 1 eller flere overtrædelser) men som endnu ikke havde modtaget en endelig advarsel.

En 3. gangs overtrædelse defineres som

- (a) en alvorlig voldelig overtrædelse, og
- (b) overtrædelsen blev begået af en person, som på gerningstidspunktet havde modtaget en endelig advarsel (i forhold til 1 eller flere overtrædelser).

Det er dommeren i retssagen, som vurderer, om en det er åbenlyst uretfærdigt, at der ikke gives mulighed for prøveløsladelse. Vurderingen heraf afhænger af gerningsmandens og sagens forhold og sammenhæng. Beskrivelsen af princippet om åbenlys uretfærdighed er holdt i generelle vendinger for at sikre, at der kan tages højde for meget usædvanlige eller uforudsete omstændigheder. Princippet gælder kun i følgende tilfælde:

- dom uden mulighed for prøveløsladelse for overtrædelser begået på 3. trin (finder ikke anvendelse for idømmelse af højeste straf),
- dom uden mulighed for prøveløsladelse for mord på trin 2 og 3 (finder ikke anvendelse på idømmelse af livstidsstraf),
- en periode på 20 år uden prøveløsladelse for mord på trin 3, hvis domstolen ikke træffer beslutning om, at prøveløsladelse ikke er mulig,
- manddrab på trin 3 med hensyn til mindsteperioden på 20 år uden prøveløsladelse (men ikke ved idømmelse af højeste straf (livstid),
- minimumsperioder uden prøveløsladelse svarende til højeste straf, hvor domstolen idømmer præventiv detention for lovovertrædelser på trin 3.

Som en del af besvarelsen af spørgsmål 467 (alm. del) fra Retsudvalget kan ambassaden i Washington oplyse følgende:

En række amerikanske delstater har indført såkaldte *Three Strikes Laws*, som gør det obligatorisk for dommere i disse delstater at pålægge personer, der er dømt for tre eller mere alvorlige lovovertrædelser, strenge fængselsstraffe. Den præcise udformning af *Three Strikes Laws* varierer betydeligt fra delstat til delstat. Nedenstående redegørelse tilsigter at fremhæve en række karakteristika vedrørende disse love, men er ikke at betragte som en udtømmende beskrivelse af *Three Strikes Laws* i USA.

Three Strikes Laws indeholder typisk en pligt for dommeren (eller i visse tilfælde nævningene) til at pålægge den dømte ”25 års fængsel til fængsel på livstid” for alvorlige lovovertrædelser. Herved forstås generelt, at den dømte skal afsone 25 års fængsel, og først derefter under visse omstændigheder kan prøveløslades. Findes betingelserne for prøveløsladelse, der varierer fra delstat til delstat, ikke opfyldt vil de pågældende skulle afsone på livstid. *Three Strikes Laws* i visse delstater har obligatorisk livstidsstraf uden mulighed for prøveløsladelse.

Med ”alvorlige lovovertrædelser” henvises der til, hvad der i amerikansk ret typisk benævnes ”felonies”. På føderalt niveau omfatter dette lovovertrædelser, der kan give mere end et års fængsel, mens definitionen af ”felonies” på delstatsniveau i visse tilfælde afhænger af andre kriterier så som alvoren af forbrydelsen og de omstændigheder, under hvilken den er begået.

Blandt de forbrydelsestyper, der typisk er omfattet af *Three Strikes Laws*, kan bl.a. nævnes manddrab, grov vold, røveri, voldtægt og andre seksualforbrydelser, indbrud i beboelses-ejendomme og overfald med det formål at begå røveri eller manddrab. Også narkotika-forbrydelser er typisk omfattet af *Three Strikes Laws*, dog således at en række delstater i de senere år har undtaget domfældelser for visse former for besiddelse af narkotika, herunder marihuana. Visse delstaters *Three Strikes Laws* omfatter også spirituskørsel, dyremishandling, falskmøntneri, biltyveri, og lignende lovovertrædelser. Opmærksomheden henledes på, at ovennævnte forbrydelsestyper i amerikansk ret ikke er ganske lig de danske delikter, hvorfor en direkte sammenligning ikke er mulig.

I visse delstater er det en forudsætning for anvendelse af *Three Strikes Laws*, at en af de pågældende lovovertrædelser, der ”aktiverer” den strenge fængselsstraf, er en dom for en voldsforbrydelse. I visse delstater har forbrydelser, der normalt ikke er at betragte som en alvorlig lovovertrædelse (”felony”), været at betragte som en sådan alvorlig lovovertrædelse, såfremt den tiltalte tidligere er dømt for en lignende forbrydelse. Der kan således nævnes som eksempel at en person i Californien, der var fundet skyldig i simpelt tyveri som normalt ikke er en alvorlig lovovertrædelse, på grund af tidligere tyverier blev idømt 25 års fængsel til livstid under anvendelse af en *Three Strikes Law*.

Lovgivning i en række delstater gør det muligt for borgere eller den statslige lovgivende forsamling at sætte et lovforslag eller forfatningsændring til folkeafstemning. Resultatet af disse kan være bindende eller ikke-bindende afhængig af den nærmere karakter af lovgivningsinitiativet. I en række delstater er *Three Strikes Laws* indført efter folkeafstemninger. I 1993 stemte

vælgerne i Washington State for en *Three Strikes Law* og Californien fulgte efter i 1994. Det er vurderingen at 26 delstater ud af 50 amerikanske delstater har love, der kan karakteriseres som *Three Strikes Laws*. I de senere år har der imidlertid også været eksempler på, at folkeafstemninger har ført til en lempelse af *Three Strikes Laws*. I 2012 blev loven i Californien, der af mange betragtes som den strengeste *Three Strikes Law* i landet, ændret som resultat af en folkeafstemning. Som følge heraf vil lovovertrædere, som begår flere mindre, ikke-voldelige forbrydelser, ikke længere modtage en livstidsdom, men alene få fordoblet deres straf. Som led i kampagnen for denne lovændring fremførte tilhængerne af loven blandt andet, at den ifølge uafhængige vurderinger ville medføre en årlig besparelse i udgifter til fængselsvæsnet for staten Californien på USD 70 – 100 millioner.”